

Subjekt - být subjektem

Především se nesmíme nechat svést myšlenkou, že ‚být subjektem‘ může být nejen kdokoli, ale také cokoli. A ovšem zcela odložit musíme pojetí, jako by „být subjektem“ znamenalo jen vcítit se, vciťovat se, vmýšlet se do někoho či do něčeho, jako bychom byli na čímsi nebo jakémsi jiném místě než svém, odkud se otvírají (resp. odkud by se otvíraly) perspektivy takového „jiného“ subjektu. Chyba takového přístupu spočívá v tom, že nebereme jiný „subjekt“ než svůj (tj. sebe) dost vážně, že nám nejde opravdu o to, jak to je „být subjektem“ a co to vlastně znamená, že dost bezmyšlenkovitě vnášíme něco ze svého „býti subjektem“ do jiných subjektů a vůbec pravých jsoucen, pravých událostí. Ve skutečnosti nezáleží primárně na nás, zda můžeme předpokládat nějaké jiné „býti subjektem“, tj. nějaký subjekt, někde mimo sebe, vně sebe, nýbrž když se nám něco jeví jako relativně samostatné jsoucno, samostatná skutečnost, jeví se nám to buď správně a právem, nebo nesprávně a neprávem. Tážeme-li se tedy, co to znamená „být subjektem“, nemůžeme zůstat jen u toho, co se nám jeví; to je základním výsledkem rozpoznání falešnosti a předsudečnosti třeba animismu nebo nejrůznějších mytologických „bytostí“. Stejně falešný a předsudečný by byl (resp. je) předpoklad, že nic takového jako „subjekt“ ve skutečnosti neexistuje.

(Písek, 150517-1.)